

YSON uudistuksia

Mikko Lappalainen

Finto-projektin laajennetun projektiryhmän
kokous, 31.5.2016

Yksikkötermit

- **Käsitteiden termit (labelit) olleet pääosin monikkomuotoisia tesaarusstandardien mukaisesti**
 - **Termeillä eri merkitys monikossa ja yksikössä, esim. kirkko – kirkot**
 - **YSOon myös yksikkömuotoiset termit käsitteiden löydettävyyden sekä tiedonhaun parantamiseksi**
 - **Kun tehdään suoraan sanastoon, ei tarvitse toteuttaa erikseen jokaiseen järjestelmään**

Yksikkötermit

- **YSOssa ominaisuuksilla**
 - **yso-meta:singularPrefLabel**
 - **yso-meta:singularAltLabel**
 - **YSOn julkaisuversiossa ominaisuudet**
skos:hiddenLabel-ominaisuuden alaominaisuuksia
- > Fintossa termit eivät näkyvillä, mutta ohjaavat**
käsitteisiin

Yksikkötermit

- **Termit lisätty suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi**
- **Yksiköitä ei ole lisätty tieteellisille lajinimille, lahkoille tai heimoille, tai sellaisille käsitteille, joiden nimi on vakiintunut käyttöön monikkomuotoisena**
- **Myöskään termien mahdollisista sulkutarkenteista ei ole lisätty yksikkömuotoisia versioita**

Käsitteiden tyypittely

- YSOssa monen tyyppisiä käsitteitä, ”muut ilmiöt”, ”sodat”, ”Tennessee-itsetuntooskaala”, ”Vanhojen paloautojen päivä”
- Kaikki käsitteet eivät relevantteja kaikille käyttäjille
- Käsitteiden tyypittely
 - Hierarkisoiva käsite (yso-meta:Hierarchical)
 - ”Yleiskäsite” (skos:Concept)
 - Yksilökäsite (yso-meta:Individual)

Käsitteiden tyypittely

- <https://github.com/NatLibFi/Finto-data/issues/643>
- **Jatkossa käyttäjä voi valita käyttöönsä vain valitsemansa käsitteet**
 - rajapintatuki
 - finto.fi:n haun rajaus

YSON kehitysversio: kohti puhdasta SKOSia

- **yso-meta:ysoComment, yso-meta:ysaComment,
rdfs:comment -> skos:note**
- **yso-meta:associativeRelation -> skos:related**

Hierarkia uudistukset

- Ominaisuudet

- <https://github.com/NatLibFi/Finto-data/issues/412>

- Tapahtumat

- <https://github.com/NatLibFi/Finto-data/issues/496>

Käsitteiden sulkutarkenteet

- **YSA**
 - Sulkutarkenne valittu tapauskohtaisesti, yleensä yksikkömuotoinen termi
- **YSO**
 - Yhdenmukaisuuden vuoksi alustava linjaus:
Sulkutarkenteeksi valitaan ensisijaisesti (jos mahdollista) termin yläkäsite ja noudatetaan yläkäsitteen muotoa -> esim. maantieto (oppiaineet). Jos yläkäsite liian epäselvä, tarkenteeksi esim. aihealue, tieteenala tms.

Käsitteiden sulkutarkenteet

- **KOKO**
 - Kootaan automaattisesti -> tarvittaessa sulkutarkenne yläkäsitteestä
- **ISO 25964-1:2011**
 - *”- - qualifier should be as brief as possible, ideally consisting of one word. Often a broader term, the qualifier should indicate the context or subject area to which the concept belongs.”*

Käsitteiden sulkutarkenteet

- **YSO+erikoisontologiat?**
 - **Tarvitaanko yhteinen linjaus?**

Kiitos!

mikko.lappalainen@helsinki.fi